

Positivt surr med bin på kolonin

När Mats och Joacim tog upp frågan om att sätta bikupor på gemensamma ytor i sitt koloniträdgårdsområde, var föreningen mycket tveksam. Då valde Mats och Joacim att istället skaffa två kupor till sin egen trädgård. Nu fyra år senare har bina verkligen skapat en positiv "buzz" i föreningen.

TEXT & FOTO ÅSA HANSDOTTER

Mats sätter nya etiketter.

Det är en varm varm dag i mitten på augusti och det är dags för årets andra honungsskattning hemma hos Mats och Joacim i Östra Sommarstadens koloniområde i Malmö. Biodlare Ola Dalbäck från Borlunda bigård, öppnar försiktigt kuporna för att se hur mycket honung bina samlat in. Luften fylls med förvirrade bin som undrar vad som pågår och Mats håller sig på behörigt avstånd.

– När vi började med bikuporna för fyra år sedan, var det flera som var rädda och förväxlade binas beteende med getingars.

”När vi började med bikuporna för fyra år sedan, var det flera som var rädda och förväxlade binas beteende med getingarnas.”

Getingar dras ju till socker, medan bin är helt ointresserade av vår mat och dryck och inte kommer i närheten av oss om vi inte stör dem, säger Mats.

Varken han eller hans sambo hade någon

tidigare erfarenhet av bin, utan tvärtom var deras förkunskaper ganska dåliga när de först började prata om att skaffa bikupor. De tog upp frågan i föreningen, men det fanns en ganska stor rädsla för att sätta ut kupor på de gemensamma ytorna i kolonin. I samma veva fick Mats och Joacim kontakt med Ola Dalbäck och det ledde fram till ett gemensamt samarbete och sedan fyra år tillbaka står nu två bisamhällen i Mats och Joacims trädgård. För Ola, som är yrkesbiodlare, är det dock ganska mycket mer jobb med ett fåtal kupor i en koloni. Men det finns andra vinster som väger tyngre:

– Det är ett sätt för oss biskötare att nå ut med information om biodling. Hur bin ser ut, hur de arbetar och vad som är skillnaden mellan bin och getingar. Speciellt när man kommer i biodlingsdräkt, väcker det ett stort intresse och många kommer fram och frågar. Vi behöver skapa rätt förutsättningar för mångfalden i närmiljön och öka förståelsen för våra pollinatörer, säger Ola Dalbäck.

Idag samarbetar Ola även med kolonier i Lund där han lånar ut sina bin på samma sätt som i Östra Sommarstadens. Det har gått över förväntan. I kolonin i Lund hade man för några år sedan problem med för få pollinatörer, men med 80 000 bin i varje kupa, upplever många kolonister att det har blivit påtagligt mer och större frukt i trädgårdarna. Mångfalden är stor i kolonierna och det blommar från tidigt fram till septembers slut. Till skillnad

Ola Dalbäck från Borlunda Bigård.

KOLONITRÄDGÅRDEN 1.24

På ramen inuti kupan sitter honungen.

Med fler pollinatörer blir äpplena större och får jämnare form.

från det skånska landskapet med en monokultur av lantbruksgrödor som är begränsad till ett fåtal veckor, kan bin i koloniträdgårdsområden välja fritt mellan olika blommor under hela säsongen. Det gör att honungen blir spännande och ganska oförutsägbar när det gäller smak och konsistens.

På sin kolonilott i Malmö får Mats och Joacim ut runt sextio kilo honung från sina två kupor varje säsong. Mer närodlat än så här kan det inte bli. Honungen säljs direkt från kolonilotten till grannar och boende i området men också i koloniområdets kiosk. För att ytterligare understryka att honungen är producerad i Östra Sommarstaden, har Joacim designat speciella etiketter till burkarna:

–Ja, jag tycker att det behöver synas att honungen kommer just från vår koloni. Det blir en väldigt tydlig del av marknadsföringen och ett sätt att uppmärksamma våra små, lokala pollinatörer.

Mats och Joacim har märkt att synen på bin i koloniträdgårdsföreningen har förändrats under de senaste åren och debatten om att ge rätt förutsättningar för olika pollinatörer har ökat. Idag upplever de ett stort och posi-

Honungen säljs direkt från kolonilotten men även i föreningens kiosk.

tivt intresse från andra kolonister och många kommer fram och tittar över häcken och vill veta mer om bin och biodling.

–Vi har lärt oss mycket om biskötsel under de här åren och kan svara på många av de standardfrågor som folk ställer till oss. Men det krävs stor kunskap, handlag och inte minst plats för att ta hand om bina och honungsproduktionen. För oss känns det väldigt lyxigt att ha en yrkeskunnig person som sköter om allt, avslutar Mats. ●

fakta / Mats och Joacim

Mats Fredriksson och Joacim Lundberg
Koloni i Östra Sommarstaden, Malmö sedan 2010.
Stuga på cirka 40 kvm, tomt på ca 450 kvm.

5 TIPS FÖR ATT ÖKA MÅNGFALDEN

Studier visar att äldre koloniträdgårdsområden är det bästa som en stad kan erbjuda pollinatörer. Här har en biologisk mångfald hunnit byggas upp, med blomning från tidig sommar till sen höst. **Anna Persson** är forskare vid Lunds universitet och specialist på biodiversitet i stadsmiljö. Här är hennes tips för att hjälpa pollinatörer i din trädgård:

FOTO LUND UNIVERSITET

1. Var inte för noggrann utan omfamna ett lite mer avslappnat trädgårdsideal. Låt komposten ligga, låt delar av gräsmattan bli till äng och låt blottor i marken ligga öppna. Jobba med naturen istället för mot den.

2. En del pollinatörer är generalister och kan utnyttja prydnadsväxter, men lite mer ovanliga arter har anpassat sig till vår inhemska flora. Fjärilslarver är till exempel väldigt petiga med maten och har en metabolism som gör att de kan äta blad trots att växten skyddar sig med kemikalier. Larverna kan inte "lära sig" att äta exotiska eller odlade växter, utan har genom evolutionen specialiserat sig på en viss sorts inhemska växter. Ha därför inte bara exotiska, odlade prydnadsväxter utan även svenska växter, grönsaker och perenna kryddväxter.

3. Det finns inga bevis på att insekshotell gagnar mångfalden, men de är mysiga ur en pedagogisk synvinkel. 30 procent av våra solitärbin och en del solitära getingar kan utnyttja insekshotellet, men huvuddelen av solitärbinna gräver sina bon i marken där det finns öppna och gärna sandiga ytor. Har man lätt sandig jord är det alltså bra att lämna lite blottor, så att inte allt är täckt av gräs.

4. Eftersom man avlat på utseende och inte funktion, har många av våra prydnadsväxter fyllda blommor som sällan producerar pollen och där eventuell nektar är svåråtkomlig för insekter. Välj därför äldre trädgårdssorter med öppna, enkla blommor som t ex honungsrosor, enkla dahlior och stockrosor, eller stor blåkllocka och fingerborgsblomma.

5. Plantera gärna fruktträd och bärbuskar som har en lång historik och är nära släkt med vildväxande arter. Inhemska träd har fler insekter, vilket gör att även antalet fåglar ökar. Sölg, getapel, brakved, äker- och ängsvädd, karringtand och fibblor är också exempel på svenska arter som gynnar mångfalden.

För fler tips om hur du kan öka mångfalden i trädgården:
rikaretradgard.se